

„Култура на застраховането при бедствия и аварии“ - 18-20 април 2007 г., Велико Търново

СЪВРЕМЕННИ ПОДХОДИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВЕНИ ЯВЛЕНИЯ ОТ МЕТЕОРОЛОГИЧЕН ПРОИЗХОД ВЪВ ВРЪЗКА С КЛИМАТИЧНИТЕ КОЛЕБАНИЯ И ПРОМЕНИ

ПЕТЬО СИМЕОНОВ, ИЛИАН ГОСПОДИНОВ

Национален институт по хидрология и метеорология при БАН

Последните оценки на Междуправителствената група по изменението на климата (IPCC) от сесията в Париж (пресрелиз от 2.02.2007) за състоянието на глобалния климат вече с по-голяма научна увереност показват, че светът се затопля. Промените в атмосферата, океаните, ледниците и полярните шапки го показват единогласно и основен фактор за това е човешката дейност. Средната глобална приземна температура се е увеличила с 0,74°C през последните 100 години (1906-2005 г.) и се предвижда да се увеличи с около 3°C (в граници 2°C-4,5°C), ако концентрацията на парниковите газове нарасне 2 пъти спрямо тази от доиндустриалната епоха (преди 1975 г.). Едни от последствията, които са от интерес за застрахователния бизнес, са свързани с предвижданията:

Петьо Симеонов

□ „Много вероятно“ е валежите да се увеличават във високите географски ширини;

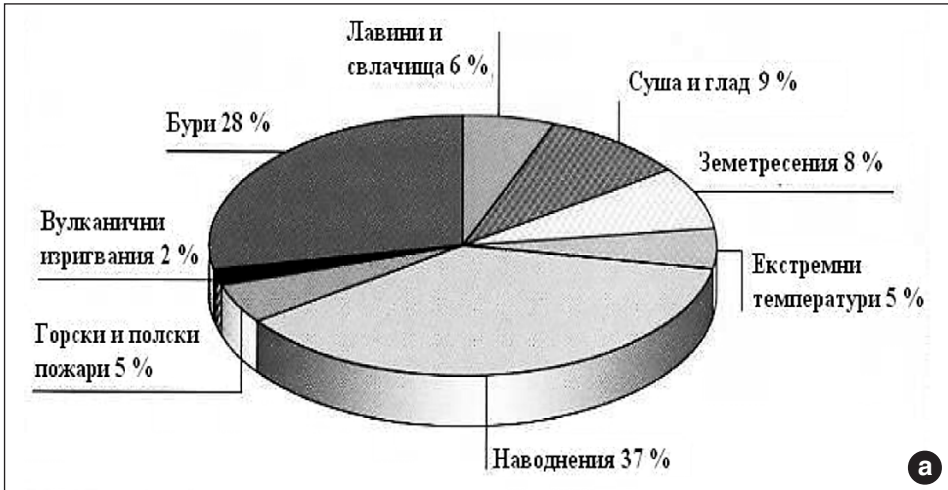
□ „Вероятно“ е валежите да се редуцират в по-голямата част от сушата в тропиците;

□ „Много вероятно“ е запазването на повишената тенденция за екстремално високите температури и топлинни вълни. Показателите за продължителност и интензивност на засушаванията са се увеличили от 1970 г. насам на по-обширни територии, особено в тропиците и субтропиците.

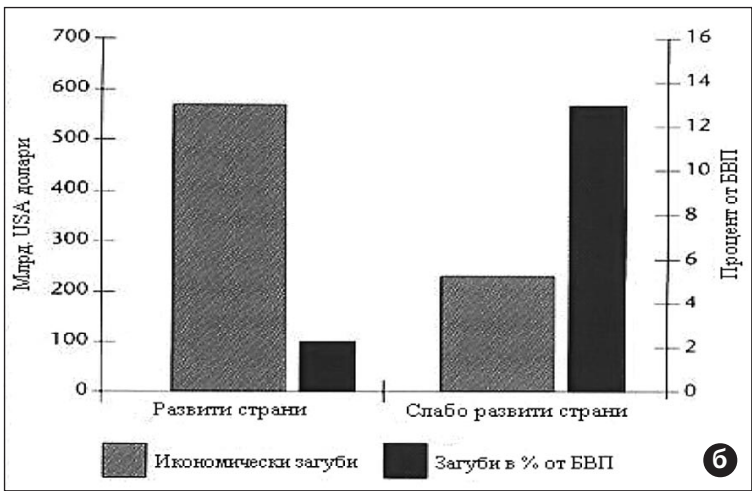
Както заключават експертите към Световната метеорологична организация (СМО), 90% от случаите с природни бедствия се дължат на времето, климата и водата [Cornford, 2003; Jarraud, 2006].

Фиг.2. Наднормени валежи и наводненията 5-8.08.2005 г.(а) и карта с ОЯ през март 2007 г. по области в страната [по Симеонов и др. 2005 и мес. ХМ Бюлетин на НИМХ, март 2007 г.].

Фиг.1. Процентно разпределение на случаите с природни бедствия в света (а) и на загубите от бедствията в двете групи страни (б) [източник: Cornford, 2003; Jarraud, 2006].

КЪДЕ СМЕ НИЕ И В КАКВА ПОСОКА ДА ВЪРВИМ?

В НИМХ се извършват ежегодно оценки на екстремните явления на времето и климата в страната и се докладват на национално (към годишните бюлетини на МОСВ, МДГБА и МЗГ) и международно ниво(в световните климатични центрове, в годишните Бюлетини на СМО и VI европейски метеорологичен регион). В наши и международни списания и конференции се докладват резултати от климатични изследвания от 1887 г. за страната.

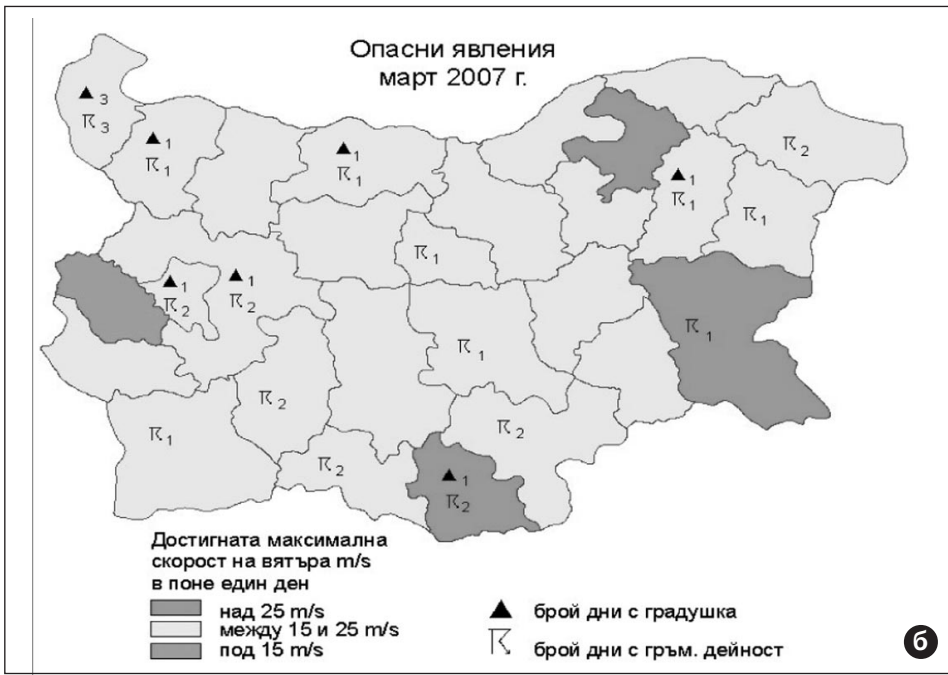
В НИМХ се изработват и издават специализираните прогнози и предупреждения за опасни и особено опасни метеорологични процеси и явления в страната.

ОПАСНИ И ОСОБЕНО ОПАСНИ МЕТЕОРОЛОГИЧНИ ЯВЛЕНИЯ (ОЯ И ООЯ)

Тук накратко посочваме някои от тях, които са свързани със застрахователния бизнес. Дефинициите за тях са залегнали в ръководствата за метеорологичните наблюдатели, служат при изработване на прогнозите и предупрежденията от синоптици-

те и за изследване на климатичния риск от тях (вж. табл. 1).

За уточняване на критични стойности, особено на интензивността на валежи и скорости (с пулсации) на вятъра, причиняващи различни по вид и обхват щети (в земеделие, имущество и др.), е необходима обратна информация от застрахователите за размера и % на щетата, стойности на загубите, дати на събитието за едно осъвременяване чрез нов проект, отчитащ регионални климатични промени. Защото понастоящем се работи с критерии (на пример

таблицата на Берг за интензивност на валежа в Русия), получени за други страни с различен климат. Предимството на изследванията в НИМХ е, че се базират на данни от националната метеорологична мрежа от общо 430 станции и валежостанции, синоптична, спътникова и частично радарна информация, научен потенциал и изследователски опит. (Продължава на стр. 18)

Таблица 1. Критерии за някои опасни и особено опасни метеорологични явления

Вид на ОЯ и ООЯ	Критерий за интензивност на ОЯ	Критерий за интензивност на ООЯ
СИЛЕН ВЯТЪР /ФЪОН или ШКВАЛ /	Средна скорост: 15-29 м/с за 2 мин.	средна скорост: ≥ 30 м/с за 2 мин
СИЛЕН ПОРИВИСТ ВЯТЪР	Скорост 15-34 м/с	Скорост ≥ 35 м/с
ДЪЖД	Интензивност 15-30 л/м ² за 6 часа	Интензивност ≥30 л/м ² за 6 часа
СНЯГ	Интензивност 7-19 см за 6 часа	Интензивност ≥ 20 см за 6 часа
ГРАД	Диаметър 6-19 мм	Диаметър ≥ 20 мм
ГРЪМОТЕВИЧНА БУРЯ	Всякакви	Повсеместни
ПОЛЕДИЦА И ЗАЛЕДЯВАНИЯ	Всякакви	Повсеместни
СЛАНА – за пролетни (31.03-15.05) и есенни (20.09-30.10)	Мин. температура ≤ 0°	Повсеместни
СНЕЖНИ ВИЕЛИЦИ	11-14 м/с за 3-12 часа	≥ 15 м/с за ≥ 12 часа
ЕКСТРЕМНИ максимални температури	отчетени и очаквани стойности ≥ 30°C	отчетени и очаквани стойности ≥ 35°C
ЕКСТРЕМНИ минимални температури	отчетени и очаквани стойности ≤ -10°C	отчетени и очаквани стойности ≤ -15°C